

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusasja number	18-24/262453
Otsuse kuupäev	27.02.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	UAB MT Group vaidlustus osaühingu Rail Baltic Estonia riigihankes „Rail Baltica ja Eleringi Kiisa, Saku ja Tootsi gaasitorustike ümberehitustööd“ (viitenumber 262453) UAB MT Group kvalifitseerimata jätmise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, UAB MT Group, esindaja vandeadvokaat Veiko Vaske Hankija, osaühing Rail Baltic Estonia, esindajad vandeadvokaat Erki Fels ja advokaat Gregor Saluveer
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg 1 alusel

1. Rahuldada UAB MT Group vaidlustus osaühingu Rail Baltic Estonia riigihankes „Rail Baltica ja Eleringi Kiisa, Saku ja Tootsi gaasitorustike ümberehitustööd“ (viitenumber 262453) ning tunnistada kehtetuks osaühingu Rail Baltic Estonia otsus UAB MT Group kvalifitseerimata jätmiseks.
2. Mõista osaühingult Rail Baltic Estonia UAB MT Group kasuks välja vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 640 eurot ja lepingulise esindaja kulu 1845 eurot (käibemaksuta).

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 28.04.2023. a avaldas osaühing Rail Baltic Estonia (edaspidi ka Hankija) avatud hankemenetlusega riigihanke „Rail Baltica ja Eleringi Kiisa, Saku ja Tootsi gaasitorustike ümberehitustööd“ (viitenumber 262453) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Hankepassi täiendavate selgitustega.

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 06.10.2023. a, esitasid pakkumuse AS Connecto Eesti, SIA Euro Energijas Serviss, AS EG Ehitus, AS Scanweld ja UAB MT Group.

2. 18.12.2023. a otsusega tunnistas Hankija UAB MT Group pakkumuse edukaks.

28.12.2023. a tegi Hankija otsuse kõrvaldada UAB MT Group RHS § 104 lg 4 ja 8 alusel hankemenetlusest.

08.01.2024. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) UAB MT Group vaidlustus Hankija otsusele kõrvaldada UAB MT Group hankemenetlusest.

17.01.2024. a tegi Hankija otsused:

- 1) tunnistada kehtetuks oma 28.12.2023 otsus UAB MT Group kõrvaldamise kohta;
- 2) jätta UAB MT Group hankemenetlusest kinnituste alusel kõrvaldamata.
- 3) jätta UAB MT Group kvalifitseerimata.

22.01.2024 otsusega nr 5-24/262453 jättis vaidlustuskomisjon vaidlustuse läbi vaatama, kuna Hankija oli tunnistanud vaidlustatud otsuse kehtetuks.

3. 29.01.2024. a laekus vaidlustuskomisjonile UAB MT Group (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija 17.01.2024. a otsusele, millega Vaidlustaja jäeti kvalifitseerimata.

4. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 05.02.2024 kirjaga nr 12.2-10/18 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 08.02.2024 ja neile vastamiseks 13.02.2024. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitasid täiendava seisukoha ning menetluskulude nimekirja Vaidlustaja ja Hankija. Teiseks tähtpäevaks esitas seisukoha ja menetluskulude nimekirja Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **UAB MT Group**, vaidlustuses ja 08.02.2024. a esitatud täiendavates seisukohtades põhjendatakse taotlust alljärgnevalt.

5.1. Hankija korraldab Riigihanget RHS § 52 lg 3 mõttes nn pöördmenetlusena.

Riigihankes esitasid pakkumused viis pakkujat. Madalaima maksumusega SIA Euro Energijas Serviss pakumuse lükkas Hankija tagasi. Ülejäänud pakkumustest on madalaima maksumusega ehk hankelepingu sõlmimise kriteeriumi kohaselt majanduslikult soodsaim Vaidlustaja pakumuse maksumusega 1 848 484 eurot. 18.12.2023. a otsusega tunnistas Hankija Vaidlustaja pakumuse edukaks.

5.2. Hankija on kehtestanud pakkujate tehnilise ja kutsealase pädevuse hindamiseks kvalifitseerimise tingimuse *Töövahendid, seadmed ja tehniline varustus* (edaspidi Tingimus), mille kohaselt nõuti pakkujalt RHS § 101 lg 1 p-i 9 alusel, et pakkujal peab olema või ta peab omama kasutusõigust tehnika kasutamiseks eritööde teostamiseks. Tingimusele vastavuse tõendamiseks nõudis Hankija esmalt hankepassis vastavasisulise kinnituse esitamist. Teiseks kehtestas Hankija tõendinõude, mis on sõnastatud järgmiselt: *Pakkuja esitab Hankija nõudmisel:*

a) tehnika nimekirja koos tootjate, mudelite ja tehniliste andmetega;

b) kui Pakkuja kavatseb vajamineva tehnika rentida, siis esitab Pakkuja vastava poolte poolt allkirjastatud eelkokkuleppe nõutavat tehnikat omava ettevõtjaga.

Hankija soovib hankemenetluse kiirema läbiviimise huvides esitada nimetatud dokumendid koos pakumuse ja hankepassiga.

Seega oli pakkujatel kohustus esitada hankepassis kinnitus eritöödeks vajaliku tehnika olemasolu või kasutusvõimaluse kohta ja Hankija nõudmisel pakkujale kuuluva tehnika nimekiri ning kui pakkuja kavatses tehnika rentida, siis kirjalik eelkokkuleppe tehnikat omava ettevõtjaga. Hankija soovitas, kuid ei kohustanud esitama nimekirja ja eelkokkulepet koos pakumuse ja hankepassiga.

5.3. Vaidlustaja esitas Tingimusele vastavuse tõendamiseks oma hankepassis kinnituse vahendite olemasolu kohta ja viitas ettevõtjale, kellelt ta kavatseb kõnealused eritööde seadmed rentida kui vastavale tehnilisele üksusele (mis on hankepassi standardvormil ainus asjakohane lahter), kuid ei esitanud kirjalikku eelkokkulepet, kavatsedes esitada selle Hankija nõudmisel kvalifikatsiooni kontrollimise etapis. Ühtlasi esitas Vaidlustaja hankepassis kinnituse, et ta ei tugine kvalifikatsiooni tõendamisel teiste isikute vahenditele. 28.12.2023. a teavitas Hankija Vaidlustajat, et otsustas kõrvaldada Vaidlustaja Riigihankest RHS § 104 lg-de 4 ja 8 alusel, kuna Vaidlustaja pakumuses ei olnud esitatud teise ettevõtja hankepassi ja Hankijal polnud võimalik kontrollida teisel ettevõtjal kõrvaldamise aluste puudumist. Vaidlustaja esitas Hankija otsuse peale 08.01.2024. a vaidlustuse, esitades ühtlasi vaidlustuskomisjonile tõendina seadmete rendi eellepingu (edaspidi Eelleping), millega tõendas, et kavatses tõendada Tingimusele vastavust oma vahendite abil, esitades Eellepingu Hankijale kvalifikatsiooni sisulise kontrolli etapis. Seejärel tunnistas Hankija 17.01.2024. a

oma otsuse Vaidlustaja kõrvaldamise kohta kehtetuks ja tegi otsuse jätta Vaidlustaja RHS § 98 lg 4 ja § 104 lg 6 alusel kvalifitseerimata.

5.4. Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise põhjendusena tõi Hankija kokkuvõtlikult välja järgmised kaalutlused:

1) Vaidlustaja kinnitas hankepassis, et viiest eritööst nelja puhul tugineb ta tehnilise üksusena iseendale, kuid ühe eritöö puhul teisele ettevõtjale, millest tuleneb, et Vaidlustaja tugineb selles osas teise ettevõtja vahenditele, vastasel juhul ei oleks olnud õige märkida tehnilise üksusena teist ettevõtjat;

2) pakkumusega on esitatud teise ettevõtja kinnituskiri, milles see kinnitab endale vajaliku kvalifikatsiooni, varustuse ja õiguste olemasolu mh keevisliidete röntgenkontrolli teostamiseks, annab nõusoleku, et Vaidlustaja tugineb keevisliidete röntgenkontrolli osas tema võimekusele, et ta osaleb hankelepingu täitmises ja annab Vaidlustaja kasutusse ressursid, millele Vaidlustaja võib tugineda pakkumust esitades ja lepingut täites, ning et ettevõtja vastutab Vaidlustajaga solidaarselt selle lepinguosa täitmise eest, milles tema vahenditele tugineti;

3) RHS § 115 lg 2 p-i 2 alusel esitas Vaidlustaja pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrolli käigus nii enda kui ka teise ettevõtja kui alltöövõtja keskmise palga tõendi;

4) Hankijal ei ole kahtlust, et Vaidlustaja kavatses keevisliidete röntgenkontrolli eritöö tegemiseks nõutava tehnika osas teise ettevõtja vahenditele tugineda;

5) Vaidlustajal oli seega kohustus RHS § 104 lg 4 kohaselt esitada teise ettevõtja hankepass koos kinnitusega kõrvaldamise aluste puudumise ja tuginetava kvalifitseerimise tingimuse täitmise kohta. RHS § 104 lg 6 alusel kontrollib hankija pakkuja kvalifikatsiooni hankepassis esitatud teabe alusel ja hankepassi puudumisel tuleb Hankijal kohtupraktika kohaselt jätta pakkuja kvalifitseerimata, kuna pakkuja on seeläbi jätnud esitamata RHS § 98 lg 4 mõttes kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikud andmed, mida ei saa kohtupraktikast tulenevalt täiendavalt hiljem esitada.

5.5. Vaidlustaja ei nõustu Hankija otsusega enda kvalifitseerimata jätmise kohta, kuna selleks puudub nii õiguslik kui faktiline alus. Vaidlustaja vastab Tingimustele ilma teise ettevõtja vahenditele tuginemata ja on hankepassis kinnitanud, et ta teise ettevõtja vahenditele ei tugine.

5.6. Vaidlustaja ei nõustu Hankija seisukohaga, et teise isiku hankepassi esitamata jätmise õiguslikuks tagajärjeks peaks olema sõltumata asjaoludest pakkuja kvalifitseerimata jätmine. Jättes kõrvale, et Vaidlustajal ei olnud kohustust teise ettevõtja hankepassi esitamiseks, kuna ta ei kavatsenudki teise ettevõtja vahenditele tugineda, on Hankija otsus õigusvastane ainuüksi seetõttu, et Hankija jättis kvalifitseerimata jätmise otsuse eeldused kontrollimata ja tegi ebaproportsionaalse ja sisuliselt vale otsuse.

5.7. RHS ei reguleeri otseselt õiguslikku tagajärge olukorras, kus teise ettevõtja hankepassi ei ole esitatud (kui selle esitamine on RHS § 104 lg 4 alusel kohustuslik). Hankija on asunud seisukohale, et teise isiku hankepassi esitamata jätmise korral tuleb pakkuja jätta kvalifitseerimata, kuna selline õiguslik tagajärg tuleneb RHS § 98 lg-st 4.

Hankija otsuses viidatud Tallinna Ringkonnakohtu 08.07.2019 otsuses nr 3-19-631 on kohus tõlgendanud RHS-i nii, et hankepassis teatud kohustuslike andmete esitamata jätmisel esineb RHS § 98 lg-s 4 sätestatud õiguslik koosseis, st pakkuja on jätnud hankijale esitamata hankija antud tähtjaks (pakkumuste esitamise tähtjaks) kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikud andmed RHS § 98 lg 4 tähenduses ning esineb alus pakkuja kvalifitseerimata jätmiseks üksnes hankepassi alusel RHS § 98 lg 4 ja § 104 lg 6 koosmõjus. See seisukoht ei ole aga ülekantav käesolevale olukorrale, kuna ei põhine samalaadsetel faktilistel asjaoludel ja tooks kaasa selgelt ebaproportsionaalse õigusliku tagajärje.

5.7.1. Haldusasjas nr 3-19-631 oli vaidluse all olukord, kus pakkuja jättis enda hankepassis esitamata teatud kvalifitseerimise tingimustele vastavust kinnitavad andmed. Selles olukorras asus kohus põhjendatult seisukohale, et andmete esitamata jätmise õiguslik tagajärg peab olema sama, mis nende andmete sisulise kvalifitseerimise tingimustele mittevastavuse tagajärg. Seadusandja ongi neid kahte olukorda reguleerinud ühetaoliselt: RHS § 98 lg 4 (samuti § 104 lg 9) sätestab pakkuja kvalifikatsiooni tõendamiseks nõutud andmete esitamata jätmise tagajärjena pakkuja kvalifitseerimata jätmise, täpselt nagu RHS § 104 lg-d 6, 7 ja 8 pakkuja sisulise kvalifitseerimise tingimustele mittevastavuse puhul. Analoogetselt, pakkuja riigihankest kõrvaldamise aluste kohta teabe puudumise õiguslikuks tagajärjeks on samuti tema riigihankest kõrvaldamine kas RHS § 95 lg 4 p 9 või § 104 lg 9 alusel.

5.7.2. Erinevalt on seadusandja reguleerinud olukorda, kus vastav puudus esineb ettevõtjal, kelle vahenditele pakkuja oma kvalifikatsiooni tõendamisel tugineb. Nimelt sätestab RHS § 103 lg 6 tervikliku eriregulatsiooni, mille kohaselt on teise ettevõtja kõrvaldamise aluse esinemise või kvalifitseerimise tingimusele mittevastavuse õiguslikuks tagajärjeks mitte pakkuja kõrvaldamine või kvalifitseerimata jätmine, vaid ettevõtja asendamise kohustus hankija nõudmisel. Pakkuja kvalifitseerimata jätmise saab teise ettevõtja kõrvaldamise aluse esinemine või kvalifitseerimistingimusele mittevastavus kaasa tuua ainult kahe kumulatiivse tingimuse esinemisel: pakkuja jätab ettevõtja tähtaegselt asendamata ja ei vasta iseseisvalt kvalifitseerimise tingimustele.

5.7.3. Kui pakkuja enda hankepassis kõrvaldamise aluse või kvalifitseerimise tingimusele vastavuse kohta teabe puudumise õiguslik tagajärg on sama, mis kõrvaldamise aluse sisulisel esinemisel või kvalifikatsiooni puudumisel, siis puudub mõistlik alus eeldada, et teise ettevõtja hankepassis nõutud andmete esitamata jätmise tagajärg peaks olema olemuslikult koormavam kui teise ettevõtja kõrvaldamise aluse sisulisel esinemisel või kvalifitseerimistingimusele sisulisel mittevastavusel. Selline tõlgendus viiks ebamõistliku ja ebaproportsionaalse tulemuseni. Kooskõlas seaduse mõttega oleks eesmärgipärane kohaldada sama õiguslikku tagajärge ehk teise ettevõtja asendamise kohustust analoogia korras ka juhul, kui teise ettevõtja kõrvaldamise aluste puudumist või kvalifikatsiooni kajastavad andmed on jäänud esitamata.

5.7.4. Pakkuja kvalifikatsiooni kontrolli eesmärk on tuvastada kvalifikatsiooni puudutavad asjaolud sisuliselt. Selle põhimõttega oleks vastuolus lahendus, mis vabastaks hankija kohustusest tuvastada, et pakkuja iseseisvalt kvalifitseerimise tingimustele ei vasta ja viiks pakkuja kvalifitseerimata jätmiseni üldse ilma sisulise kontrollita. Igal juhul oleks ebaproportsionaalselt range tagajärg jätta pakkuja teise ettevõtja hankepassi esitamata jätmise tõttu automaatselt kvalifitseerimata sõltumata sellest, kas ta tegelikult kvalifitseerimise tingimustele iseseisvalt vastab või mitte.

5.7.5. Seega, kui eeldada, et Vaidlustajal oleks olnud kohustus teise ettevõtja hankepassi esitada (millega Vaidlustaja ei nõustu) ja võtta aluseks Hankija väide, et tal puudus hankepassi puudumise tõttu võimalus teise ettevõtja kõrvaldamise aluste puudumist ja kvalifikatsiooni kontrollida, ei oleks see saanud automaatselt tuua kaasa Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmist. Esiteks on Hankija väide kontrolli võimatusest väär, ka Hankija ise mõõnab otsuses, et teise ettevõtja kirjalik kinnitus hõlmas mh kinnitust vastavate vahendite olemasolu kohta. Teiseks aga oleks Hankija ka seda infot arvestamata jättes pidanud andma esmalt Vaidlustajale võimaluse teine ettevõtja tähtaegselt asendada ning veenduma, et Vaidlustaja ei täida kvalifitseerimise tingimusi iseseisvalt. Sellist kontrolli Hankija ei teostanud ega saanud seega ka kuidagi Vaidlustaja kvalifikatsiooni puudumises veenduda.

5.8. Hankija eiras talle hankemenetluse ajal teatavaks saanud infot, et Vaidlustaja täidab kvalifitseerimise tingimused iseseisvalt ilma teise ettevõtja vahenditele tuginemata. Nimelt esitas Vaidlustaja koos enda Riigihankest kõrvaldamise otsusele esitatud vaidlustusega Eellepingu, mille kavatses algselt esitada oma kvalifikatsiooni sisulise tõendamise faasis, kuhu Hankija ei jõudnudki.

5.9. Vaidlusaluse Tingimuse täitmine oli RHAD-i ja seaduse alusel võimalik kolmel viisil:

1) Tingimuse esimese alternatiivina, täites tingimuse iseseisvalt endale kuuluvate seadmete arvel;

2) Tingimuse teise alternatiivina, täites tingimuse iseseisvalt teiselt isikult rendile või muul viisil kasutusse võetavate seadmete arvel;

3) RHS § 103 alusel, täites tingimuse teise isiku vahenditele tuginedes.

Eelleping vastab üheselt Tingimuses endas ette nähtud teisele alternatiivile (kui Pakkuja kavatses vajamineva tehnika rentida, siis esitab Pakkuja vastava poolte poolt allkirjastatud eelkõkkuleppe nõutavat tehnikat omava ettevõtjaga), mis Tingimuse sõnastusest ja kontekstist nähtuvalt on selgelt käsitatav alternatiivse võimalusena täita kvalifitseerimise tingimus iseseisvalt, mitte teise isiku vahenditele tuginedes. Järelikult ei jätnud Hankija, kui ta ekslikult eeldas, et Vaidlustaja tugines teise isiku vahenditele RHS § 103 alusel, mitte ainult RHS § 103 lg-s 6 sätestatud menetlusnõudeid täitmata ja Vaidlustaja iseseisvat kvalifikatsiooni kontrollimata, vaid tegi otsuse, mis oli talle teadaolevate tõenditega otseses vastuolus.

5.10. Lisaks sellele, et Hankija tegi Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise otsuse veendumata, kas Vaidlustaja iseseisvalt Tingimustele vastab, tegi Hankija vea eeldades, et Vaidlustaja üldse soovis oma kvalifikatsiooni tõendamisel teise ettevõtja vahenditele tugineda. Hankija ignoreeris Vaidlustaja hankepassis esitatud sõnaselget kinnitust, et Vaidlustaja teiste ettevõtjate vahenditele ei tugine, ning tegi kolmanda isiku kinnituste ja muude kaudsete tõendite põhjal vastupidise järelduse.

5.11. Tingimus, näeb ette nõude eritöödeks vajalike vahendite (seadmete) või nende kasutusõiguse olemasoluks. Tingimusest ei saa aru saada teisiti, kui et nii seadmete olemasolu pakkujal endal kui nende kasutusõiguse olemasolu rendilepingu alusel loeb Hankija kvalifikatsiooni tõendamiseks pakkuja enda vahenditega ning seadmete kasutamine rendilepingu alusel ei tähenda pakkuja tuginemist renditeenuse pakkuja kui teise ettevõtja vahenditele RHS § 103 mõttes. See tuleneb selgelt RHAD-i süstemaatilise tõlgendusest. Dokumendis „Juhised pakkujale“ on p-s 6.2 piiratud tehnilise ja kutsealase pädevuse nõuete osas teise ettevõtja vahenditele tuginemise võimalust üksnes juhtudeks, kui hankelepingu või selle osa täitmiseks on vajalik sellise hariduse, kutsekvalifikatsiooni või kogemuse olemasolu ning ettevõtjad, kelle vahenditele tuginetakse, täidavad vastavat hankelepingut või selle osa isiklikult. Rendilepingule viitamise võimalus, mille Tingimus sõnaselgelt ette näeb, ei eelda olemuslikult rendileandjal mingi hariduse, kutsekvalifikatsiooni ega kogemuse olemasolu ega ka hankelepingu osalist täitmist rendileandja poolt. Järelikult ei ole Hankija pidanud rendilepingule viitamist tuginemiseks teise isiku vahenditele.

5.12. Tõele vastab Hankija otsuses märgitu, et hankepassis esitas Vaidlustaja Tingimuse juures keevisliidete röntgenseadmete osas nn tehnilise üksusena teise ettevõtja nime, kuid asjakohatu on sellele Hankija antud tõlgendus. Seadus, hankepassi vorm ega RHAD ei sätesta, mis on nn tehnilise üksuse õiguslik tähendus RHS § 101 lg 1 p-i 9 alusel kehtestatud kvalifitseerimise tingimusele vastavuse tõendamisel. RHS § 101 sätestab tehnilise üksuse mõiste ainult p-is 3 kvaliteedikontrolli või ehitustööde juhtimise eest vastutavate isikute ja üksuste kontekstis. P-i 3 alusel kehtestas Hankija tehnilise ja kutsealase pädevuse kvalifitseerimistingimuse nr 1. Tingimuse õigusliku alusena on Hankija aga viidanud RHS § 101 lg 1 p-ile 9, mis võimaldab küsida andmeid töövahendite, seadmete ja tehnilise varustuse olemasolu kohta või vastavat kirjalikku kokkulepet hankelepingu täitmiseks vajaliku tehnika omandamiseks või kasutusse võtmiseks. Nii viidatud sätte kui Tingimuse kontekstis saab tehnilise üksuse mõistet sisustada eelkõige nõutud seadmete omaniku tähenduses, mida Vaidlustaja ka hankepassis tegi. Igal juhul ei saa Tingimuse kontekstis ja arvestades Vaidlustaja kinnitust, et ta teistele ettevõtjatele ei tugine, teha Hankija otsuses esitatud järeldust, et teise ettevõtja nimetamisest tehnilise üksusena tulenes vältimatult, et pakkuja tugineb Tingimuse täitmisel teise ettevõtja vahenditele ja et kui pakkuja tugineks enda vahenditele kasutusõiguse alusel, ei oleks olnud õige märkida tehnilise üksusena teist ettevõtjat. Seadusest ei tulene, et teise ettevõtja nimetamine tehnilise üksusena tähendaks teise isiku vahenditele tuginemist RHS § 103 mõttes ja ei saaks tähendada nt seadmete rendileandjat, mida Vaidlustaja silmas pidas.

5.13. Pakkumuses esitas Vaidlustaja ka rendileandja kinnituskirja, mis oli pealkirjastatud kui *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier* ehk nõusolek osaleda allpakkujana, mis sisaldas mh ettevõtja nõusolekut, et Vaidlustaja tohib tugineda tema vahenditele oma kvalifikatsiooni tõendamisel ja valmisolekut osaleda hankelepingu täitmisel ning vastavas osas selle eest solidaarselt vastutada. Seda dokumenti tuleb mõista Vaidlustaja hankepassis esitatud kinnituse valguses, et ta ei soovi kvalifikatsiooni tõendamisel teise ettevõtja vahenditele tugineda. Ettevõtja kui Vaidlustaja pikaajaline koostööpartner andis Vaidlustajale nõusoleku võimalikult laias sõnastuses, et Vaidlustaja saaks vastavalt oma äranägemisele riigihankes osaleda, kuid see ei tähenda, et teise ettevõtja kinnitust saaks mõista vastuolus Vaidlustaja kui pakkuja enda tahteavaldustega.

5.13.1. Asjaolu, et teine ettevõtja andis Vaidlustajale nõusoleku oma vahenditele tugineda ei muuda Vaidlustaja hankepassis antud kinnitust ja Vaidlustaja pole kohustatud teise isiku vahenditele tuginema, kui ta seda ei vaja. Vaidlustaja enda kinnitused tuleb lugeda primaarseks teise ettevõtja kinnituste ees. Tingimus nägi ette võimaluse tõendada eritöödeks vajalike vahendite olemasolu renditud seadmetele kui enda, mitte teise ettevõtja vahenditele tuginedes, ja Vaidlustaja kinnitas hankepassis sõnaselgelt, et ei tugine teise ettevõtja vahenditele. Kui Hankija nägi vastuolu Vaidlustaja kinnituse vahel hankepassis ja teise isiku kinnituse vahel, oleks ta pidanud küsima Vaidlustajalt selle kohta selgitust ning ei saanud teha vastuolus Vaidlustaja kinnitusega järeldust, et Vaidlustaja tugineb teise isiku vahenditele.

5.13.2. Kohtupraktika toetab seisukohta, et hankija kohustus on kontrollida pakkuja kvalifikatsiooni sisuliselt ja selleks on hankijal pädevus täpsustada pakkumuses esitatut. Nagu Riigikohus selgitas otsuses nr 3-3-1-24-13, et erinevalt pakkumuse tehnilistest üksikasjadest ning pakkumuses ära toodud hinnast ja muudest lepingutingimustest ei ole täiendavad andmed või selgitused pakkuja kvalifikatsiooni kohta andmeteks, mis saaksid esitatud pakkumust sisuliselt muuta. Näilist vastuolu hankepassis esitatu ja lisadokumendina esitatud teise isiku kinnituskirja vahel Hankija aga ei selgitanud.

5.13.3. Ka teise ettevõtja kinnitus või valmisolek alltöövõttu teostada ja hankelepingu täitmises osaleda ning vastutust jagada ei tähenda, et pakkuja peaks seda võimalust pakkumuse esitamisel kasutama. Vaidlustaja kinnitas hankepassis, et ei kavatsenud alltöövõtjaid kasutada. Kui Hankija nägi vastuolu Vaidlustaja kinnituse ja teise isiku kinnituse vahel, oleks ta saanud küsida Vaidlustajalt selle kohta selgitust ega saanud ilma pikemata lugeda teise isiku nõusolekut alltöövõtjana osaleda Vaidlustaja tahteavalduseks.

5.13.4. Alltöövõtu kasutamine ei ole õiguslikult vahetult seotud teise isiku vahendite tuginemisega. Vastuseks Hankija RHS § 115 alusel esitatud päringule esitas Vaidlustaja igaks juhuks nii enda kui teise ettevõtja kui võimaliku alltöövõtja keskmise palga tõendid, et vältida mõne formaalsuse vastu eksimist, kuid sellel puudub õiguslik seos teise ettevõtja vahendite tuginemisega kvalifikatsiooni tõendamisel. Alltöövõttu tohib RHAD-i kohaselt kasutada ka pakkuja, kes teise isiku vahendite tuginemisele ei tuginenud ja pakkumuses alltöövõtu kasutamist ei kinnitanud. Hankija ei ole alltöövõtjate kasutamist hankelepingu täitmisel piiranud ja selles osas võib pakkuja kujundada hankelepingu täitmise meetodit nii enne hankelepingu täitmist kui selle ajal. Nimelt, alusdokumendi „Juhised pakkujale“ p-i 9.2 kohaselt peab edukas pakkuja esitama Hankijale hankelepingu täitmisel osalevate alltöövõtjate nimed hankelepingu täitmise alustamise ajaks, olemata seotud pakkumuses nimetatuga. Alusdokumendi „Hankelepingu projekt“ p 5.3 sätestab samuti, et hankelepingu täitmise alustamise kuupäevaks peab pakkuja esitama Hankijale selleks ajaks teadaolevate alltöövõtjate andmed ning näeb ette korra, kuidas tuleb teavitada täiendavate alltöövõtjate lisandumisest. Pakkumuse esitamise hetkel Vaidlustaja alltöövõttu kasutada ei plaaninud, kuid ei välista alltöövõtjate kaasamist, sh seadmete rendileandja kui oma pikaajalise koostööpartneri kaasamist alltöövõtjana vastavalt vajadusele. Teise ettevõtja vahendite tuginemisega RHS §-i 103 mõttes sellel ega õiguslik seos puudub.

5.13.5. Hankija on teinud järelduse Vaidlustaja tuginemise kohta teise isiku vahendite oma kvalifikatsiooni tõendamiseks ennatlikult, vastuolus Vaidlustaja hankepassis esitatud avaldustega ja heitnud Vaidlustajale alusetult ette teise isiku hankepassi esitamata jätmist. Hankija oleks pidanud kontrollima soovi korral nõudma Vaidlustajalt kooskõlas Tingimusega eritõdeks kasutatavate seadmete loetelu ja kirjaliku eelkõkkuleppe esitamist. Vaidlustaja oli enne pakkumuse esitamist vastava eelkõkkuleppe seadmete rendileandjaga sõlminud (Eelleping) ja oli valmis tõendama oma kvalifikatsiooni seeläbi enda vahendite tuginedes, nagu oli kinnitatud ka hankepassis. Eellepingu sisu oli Hankijale eelmise vaidlustusmenetluse kaudu enne vaidlustuse otsuse tegemist teada ja selle ignoreerimine on oluline menetlusviga.

5.14. Isegi kui Vaidlustaja tahteavaldusi saaks tõlgendada Hankija poolt tõlgendatud viisil, oleks Hankija pidanud kontrollima, kas Vaidlustaja vastab kvalifitseerimise tingimusele ka iseseisvalt.

5.15. 08.02.2024. a esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

5.15.1. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, et Vaidlustaja pakkumusest tuleneb, et ta tugineb keevisliidete röntgenkontrolli eritöö vahendite osas teise ettevõtja vahendite ning see selgub mh hankepassist, kus teist ettevõtjat on nimetatud *tehniliseks üksuseks*. Vaidlustaja tahe selgubki hankepassist, kuid Hankija on Vaidlustaja tahet eiranud ning jätnud tähelepanuta, et Vaidlustaja kinnitas hankepassis, et ei tugine teiste ettevõtjate vahendite.

5.15.2. Tingimuse alusel oli võimalik tõendada oma kvalifikatsiooni kolmel alternatiivsel viisil, millest kaks hõlmasid ka teist isikut, st kas võttes seadmed teiselt isikult näiteks rendilepingu alusel kasutusse, millisel juhul oleks tegu pakkuja enda vahendite alusel kvalifitseerimisega, või tuginedes RHS §-i 103 alusel teise isiku vahendite. Hankija ei ole sellele vastu vaieldud, kuid on sellele vaatamata ilma alternatiivi kaalumata tõlgendanud Vaidlustaja tahet kui tuginemist just teise isiku vahendite RHS §-i 103 mõttes.

5.15.3. Hankija tõlgendus hankepassi standardvormist (ESPD) on meelevaldne ja kitsendav. Ühestki õigusnormist ei tulene, et mingi isiku nimetamine *tehnilise üksusena* RHS § 101 lg 1 p-i 9 alusel kehtestatud kvalifitseerimise tingimuse kontekstis looks automaatse ja vältimatu seose RHS §-s 103 sätestatud eriregulatsiooniga kvalifikatsiooni tõendamiseks. See ei tulene ka Hankija viidatud RHS § 101 lg 1 p-ist 3, mis tõepoolest kasutab ka seaduse tekstis ESPD vormil läbivalt kasutatud terminit, kuid ei seo seda kuidagi RHS §-i 103 rakendamisega. RHS § 101 lg 1 p-i 3 alusel kehtestatud tingimuse täitmisel võib juba seaduse alusel tähendada *tehniline üksus* nii füüsilist kui juriidilist isikut, nii hankija enda üksust (sh nt osakonda või töötajat) kui teise isiku üksust sõltumata õiguslikust seosest. Järelikult ei determineeri isegi p-i 3 alusel kehtestatud kvalifitseerimise tingimuse kontekstis kellegi nimetamine hankepassis *tehniliseks üksuseks* kuidagi RHS § 103 kohaldamist. Ammugi ei saa sellist seost luua RHS § 101 lg 1 p-i 9 alusel kehtestatud kvalifitseerimise tingimuse kontekstis. P-de 3 ja 9 alusel kehtestatavate kvalifitseerimise tingimustega kontrollitakse täiesti erinevaid pakkuja tehnilise ja kutsealase pädevuse kategooriaid. Kui p-i 3 alusel kontrollitakse intellektuaalset ja inimressurssi, siis p-i 9 alusel materiaalsete ressursside olemasolu. Tingimus on kehtestatud p-i 9 alusel ja Hankija on selles sõnaselgelt väljendanud, et teisele isikule kuuluvate, kuid pakkuja kasutusse võetud või võetavate seadmete puhul on tegemist alternatiiviga pakkuja enda omandis olevate seadmete kasutamisele. Kuivõrd viidatud tingimusega kontrollitakse seadmete kasutamise võimalust ja mitte nt mingile haridus- või kutsenõudele vastava röntgenkontrolli läbiviimise spetsialisti või üksuse olemasolu, oli kontekstist tulenevalt hankepassi standardvormi mõiste *tehniline üksus* kõige loogilisem tõlgendus just viide seadmete omanikule.

5.15.4. Vaidlustaja sai loogiliselt eeldada, et lahtrisse tuleb märkida selle ettevõtja nimi, kellega ta on sõlminud seadmete rendi Eellepingu, mille ta peab Hankijale kvalifikatsiooni sisulise kontrolli faasis esitama. Hankija tõlgendus, et teise ettevõtja nimetamine Tingimuse teise alternatiivi kontekstis tähendas automaatselt, et Vaidlustaja tugineb RHS §-i 103 alusel teise ettevõtja vahenditele ja Vaidlustaja tahteavaldus mitte tugineda teiste ettevõtjate vahenditele kaotab õigusliku tähenduse, on meelevaldne.

5.15.5. Vaidlustaja pakkumust tõlgendades pidi Hankijal tekkima põhjendatud kahtlus selles, millise alternatiivi alusel soovis Vaidlustaja oma kvalifikatsiooni tõendada. Seda kahtlust ei saanud kõrvaldada asjaolu, et teine ettevõtja oli sõnastanud oma kinnituskirja laiemalt ja jätnud Vaidlustaja valida, millisel viisil ta teise ettevõtja hankelepingu täitmisse kaasab. Kuigi teise ettevõtja kinnituskiri oli Vaidlustaja pakkumuse osa, ei olnud Hankijal alust käsitada seda pakkumuse dokumentide seas kõrgemal seisvana Vaidlustaja hankepassist, milles Vaidlustaja kinnitas teise ettevõtja vahenditele mittetuginemist.

5.15.6. Asjakohane pole Hankija arutlus, et pakkumuse siduvus muutuks näiliseks, kui hankija ei saaks lähtuda pakkumuse dokumentidest. Kvalifitseerimise tingimustele vastavus ei ole pakkumuse n-õ sisuline ehk hankelepingu sisu puudutav osa, vaid pakkuja objektiivset võimekust puudutav kategooria. Kohtupraktika on ühene selles, et kui kvalifikatsiooni on „üle tõendatud“, siis ei puutu täiendavalt esitatud teave, isegi kui see kvalifitseerimise tingimusega ei korreleeru, kvalifikatsiooni kontrollimisel asjasse ega saa tuua pakkuja kaasa negatiivseid tagajärgi. Analoogne olukord esines ka käesoleval juhul, kuna Vaidlustaja täidab Tingimuse kooskõlas hankepassi kinnitusega iseseisvalt ning ei vajanud kvalifikatsiooni tõendamiseks tuginemist teise ettevõtja vahenditele, sõltumata sellest, et teise ettevõtja kinnituskiri oleks ka seda võimaldanud. Vaidlustaja hankepassi sai ilma ühegi loogikaveata tõlgendada nii, et Vaidlustaja ei tugine RHS §-ile 103. Hoolas hankija oleks vastuolu puhul hankepassi kinnituse ja teise ettevõtja kinnituskirja vahel pidanud küsima Vaidlustajalt täiendavat selgitust selle kohta, millisel viisil soovis Vaidlustaja oma kvalifikatsiooni tõendada, mitte hakkama otsima tõlgendusi, mille alusel jätta Vaidlustaja formaalsel põhjusel kvalifitseerimata.

5.15.7. Vaidlustaja tahteavaldust hankepassis ei lükanud ümber, et Vaidlustaja esitas Hankijale teise ettevõtja kui (potentsiaalse) alltöövõtja keskmise palga andmed. See teave ei puudutanud Vaidlustaja vastavust Tingimusele. Vaidlustaja esitas selle info võõras õigusruumis tegutsedes n-õ igaks juhuks, kuna ei välista teise ettevõtja kaasamist alltöövõtjana hankelepingu täitmisele, kuid alltöövõtja staatuse ja RHS §-i 103 mõttes teise isiku vahenditele tuginemise vahel puudub õiguslik seos.

5.15.8. RHS §-i 103 alusel teise isiku vahenditele tuginemise regulatsioon on terviklik eriregulatsioon enda vahendite arvel kvalifikatsiooni tõendamise suhtes, nähes ette erineva

õigusliku tagajärje olukorras, kus teise isiku vahendite sobivus ei ole tõendatud. Pakkuja kvalifitseerimata jätmise eelduseks on RHS §-i 103 raames see, et ta ei vasta Tingimustele iseseisvalt. Teise isiku vahenditele tuginemine on pakkuja õigus ja see ei saa muutuda pakkuja kohustuseks ega võtta talt õigust enda vahendite alusel kvalifitseeruda.

5.15.9. Väär on Hankija tõlgendus, et sel juhul võiksid pakkujad ilma mingi õigusliku tagajärjeta jätta kõik teiste isikute hankepassid esitamata, kelle näitajatele nad tuginevad. Seadust eesmärgipäraselt tõlgendades peab õiguslik tagajärg olema kooskõlas teise isiku vahenditele tuginemise regulatsiooni sisu ja loogikaga RHS §-s 103. Nii, nagu teise isiku vahendite mittesobivusel, ei saa ka teise isiku hankepassi esitamata jätmisel olla negatiivset tagajärge juhul, kui pakkuja täidab kvalifitseerimise tingimused esitatud info põhjal ka iseseisvalt.

6. Hankija, **osaühing Rail Baltic Estonia**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 02.02.2024 ja 13.02.2024 kirjadega) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

6.1. 17.01.2024. a tegi Hankija otsuse, millega jättis Vaidlustaja RHS § 98 lg 4 ja § 104 lg 6 alusel kvalifitseerimata, kuna Vaidlustaja ei esitanud hankepassi alltöövõtja kohta, kellele ta Tingimuse täitmisel tugineb.

6.2. Esimeseks vaidlusaluseks küsimuseks on, kas Vaidlustaja kavatses tugineda Tingimuse täitmisel teise ettevõtja vahenditele.

Vaidlustaja pakkumusest nähtub, et Vaidlustaja tugineb Tingimuse täitmisel alltöövõtja, äriühingu XXX¹ (edaspidi ka Alltöövõtja), vahenditele osas, milles see tingimus nõuab tehnika olemasolu keevisliidete röntgenkontrolli (*x-ray inspection of welded joints*) eritöö tegemiseks. Vaidlustaja väidab, et tegelikkuses ta Alltöövõtja vahenditele ei tugine vaid tal on need vahendid olemas kasutusõiguse alusel - ta sõlmib Alltöövõtjaga rendilepingu, mille kaudu saab enda kasutusse vajaliku tehnika keevisliidete röntgenkontrolli tegemiseks.

Vaidlustaja pakkumusest tuleneb aga, et Vaidlustaja soov on olnud tugineda Tingimuse täitmisel Alltöövõtja vahenditele, kes osaleb isiklikult hankelepingu täitmisel. See tahteavaldus on leidnud kinnitust ka hilisemas teabevahetuses Hankija ja Vaidlustaja vahel.

6.3. Pakkujad pidid hankepassis esitama kinnituse Tingimusele vastavuse kohta. Vaidlustaja vastas, et 5-st eritööst 4 jaoks on *olemas tehniline üksus* UAB MT Group, s.t Vaidlustaja ise. Vaidlustaja vastas, et eritöö *keevisliidete röntgenkontrolli* jaoks on olemas *tehniline üksus* Alltöövõtja, s.t Vaidlustaja alltöövõtja.

Sellest vastustest hankepassis ilmneb, et Vaidlustaja tugineb Tingimuse täitmisel teise ettevõtja vahenditele. Kui Vaidlustaja tugineks enda vahenditele kasutusõiguse (nt rendilepingu) alusel, oleks *tehniliseks üksuseks* tema ise ning ei oleks õige märkida *tehnilise üksusena* teist ettevõtjat.

6.4. Vaidlustaja väidab, et *tehnilise üksuse* all teise ettevõtja märkimine ei tähenda, et sellele ettevõtjale tuginetakse. Nii RHS-i süstemaatiline tõlgendamine kui Euroopa Kohtu praktika viivad vastupidisele järeldusele. Nimelt on RHS § 101 lg 1 p-is 3 sätestatud hankija õigus nõuda andmeid mh *tehniliste üksuste kohta, sõltumata sellest, kas nad kuuluvad otseselt pakkuja ettevõtte koosseisu või tegutsesvad alltöövõtu korras*. See, et RHS § 101 lg 1 p-is 9, mille alusel Tingimus on sätestatud, *tehnilist üksust* eraldi mainitud ei ole, ei tähenda, et *tehnilise üksuse* mõiste sisustamisel ei saa lähtuda teistest sama seaduse sätetest. Vaidlust ei ole, et *tehniline üksus* äriühing XXX ei kuulu Vaidlustaja ettevõtte koosseisu, seega saab tegemist olla vaid alltöövõtiga.

Euroopa Kohtu praktikas on selgitatud, et pakkujal on vabadus valida, mis laadi õiguslik seos on tal konkreetse hankelepingu täitmisel teiste üksustega, kelle võimalustele ta tugineb. Sellest selgitusest ilmneb samuti, et *tehniline üksus* tähendab vahendeid, millele pakkuja tugineb, kuuludes kas pakkuja enda ettevõtte koosseisu või tegutsedes alltöövõtu korras.

---

¹ Vaidlustaja käsitleb pakkumuses oma äripartnerite andmeid, sealhulgas nimesid, oma ärisaladusena, ning palub seda järgida ka vaidlustusmenetluses. Vaidlustuskomisjon peab võimalikuks jätta Vaidlustaja partneriks oleva äriühingu nime käesolevas otsuses välja toomata, asendades seda sõnaühendiga äriühing XXX või sõnaga Alltöövõtja.

6.5. Vaidlustaja hankepassis antud kinnitused ja selgitused on vastuolus. Küsimusele, kas Vaidlustaja tugineb teise ettevõtja vahenditele, on Vaidlustaja vastanud eitavalt. Vaidlustaja pakkumuse tõlgendamiseks ei piisa seega üksnes hankepassist. Pakkumuses esitatud alltöövõtja deklaratsioon ja teabevahetus annavad aga kinnituse, et Vaidlustaja tahe oli tugineda teise ettevõtja vahenditele.

6.6. Vaidlustaja pakkumuses on äriühingu XXX alltöövõtjana osalemise nõusoleku deklaratsioon - *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier*, millest nähtub, et Vaidlustaja tugineb Tingimuse täitmisel Alltöövõtja vahenditele ning Alltöövõtja osaleb hankelepingu täitmisel:

1) *alltöövõtja kinnitab, et tal on vajalik kvalifikatsioon, varustus ja õigus teostada tegevusi, sealhulgas, kuid mitte ainult, keevisliidete röntgenkontrolli tegemiseks, kuivõrd see on vajalik alltöövõtjaga sõlmitud lepinguosa täitmiseks;*

2) *alltöövõtja annab nõusoleku, et pakkuja tugineb tehnilise ja kutsesuutlikkuse kriteeriumide punktis 4 toodud kvalifitseerimise tingimuse täitmiseks oma võimekusele: pakkujal peab olema või tal peab olema õigus kasutada konkreetseteks töödeks järgmisi seadmeid: keevisliidete röntgenkontroll;*

3) *alltöövõtja kinnitab, et osaleb lepingu otseses täitmisel ja annab pakkujale (sõlmitavate lepingute alusel) oma tehnilised, professionaalsed, inim-, oskusteabe ja muud ressursid (või annab muul viisil lepingu sõlmimise aluseks olevad tehnilised, professionaalsed, inim-, oskusteabe ja muud ressursid), millele võib pakkuja tugineda pakkumust esitades ja lepingut täites;*

4) *alltöövõtja kinnitab, et vastutab pakkujaga solidaarselt selle lepinguosa täitmise eest, milles tema vahenditele tugineti.*

6.7. Vaidlustaja väidab, et äriühing XXX andis talle nõusoleku võimalikult laias sõnastuses, et Vaidlustaja saaks vastavalt oma äranägemisele Riigihankes osaleda. Isegi kui see vastab tõele, ei tähenda see, et Hankija ei peaks pakkumuses esitatud dokumentidele tuginema nii, nagu need on esitatud. Pakkujal on pakkumust koostades ja esitades ulatuslik hoolsuskohustus, sh kohustus esitada pakkumus, mis tema tegelikku tahet väljendab. Pakkumuse siduvus (RHS § 110 lg 1) muutuks näiliseks, kui hankija ei saaks tegelikult lähtuda pakkumuses esitatud dokumentidest.

6.8. Vaidlustaja väidab, et dokumendist *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier* nähtub üksnes valmisolek alltöövõttu teostada, hankelepingu täitmisel osaleda ning vastutust jagada. See ei vasta tõele. Eelnimetatud deklaratsioon sisaldab kinnitusi, et Vaidlustaja tugineb Alltöövõtja vahenditele, et Alltöövõtja osaleb lepingu täitmisel ning vastutab solidaarselt selle lepinguosa täitmise eest, milles tema vahenditele tuginetakse.

6.9. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et teise ettevõtja kinnitusi ei saa lugeda primaarseks tema enda kinnituste ees. Esiteks, Vaidlustaja hankepassis esitatud andmed on vastuolulised, mille tõttu peabki pakkumust tõlgendama tervikuna. Teiseks, pakkuja on Vaidlustaja, mitte Alltöövõtja. Teise ettevõtja kinnitused on Vaidlustaja enda kinnitustega võrdselt õigusjõuga, kuna need sisalduvad Vaidlustaja pakkumuses.

Seega Vaidlustaja hankepassis esitatud andmed olid vastuolulised, kuid Hankijal oli võimalik Vaidlustaja tahe tuvastada dokumendist *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier*.

6.10. Täiendavalt selgub Vaidlustaja tahe ka teabevahetusest, mille kaudu sai Hankija täiendava kinnituse, et Vaidlustaja tugineb Tingimuse täitmisel äriühingule XXX.

12.12.2023. a, pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva, palus Hankija Vaidlustajal esitada vastavalt RHS § 115 lg 2 p-ile 2 keskmise töötasu tõend.

Hankija küsis Vaidlustajalt: *Tõend tuleb esitada kõikide pakkumuses osalevate ettevõtete kohta (k.a alltöövõtjad). Kas hankija saab õigesti aru, et olete oma pakkumuses kaasanud alltöövõtja [äriühingu XXX] ?*

Vaidlustaja vastas: *Esitame deklaratsiooni keskmise palga ja alltöövõtja kohta (lisatud). [---] Link ametlikule andmebaasile [äriühingu XXX] makstud palkade kohta: [---].*

6.11. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et ta esitas igaks juhuks nii enda kui võimaliku alltöövõtja kohta keskmise palga tõendid, et vältida mõne menetlusliku formaalsuse vastu eksimist, kuid sellel puudub õiguslik seos kvalifitseerimata jätmise otsuse tegemisel.

Keskne küsimus Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise otsuse tegemisel on, kas Vaidlustaja

tugineb Tingimuse täitmisel Alltöövõtjale. Hankija ei ole nõus, et teabevahetuses väljendatud pole sellele küsimusele vastamisel mingit õiguslikku tähtsust. Vaidlustus- ja kohtupraktikast tuleneb, et pakkujad peavad teabevahetuses kajastama asjaolusid, millest nad lähtusid pakkumuse esitamisel, mitte ei saa tagantjärele vaidlustusmenetluses asuda otsima uusi õigustusi. Hiljem esitatud argumente ei saa arvesse võtta.

6.12. Kuna Vaidlustaja tugineb Tingimuse täitmisel teise ettevõtja vahenditele, pidi ta esitama Alltöövõtja kohta hankepassi (RHS § 104 lg 4).

RHS § 104 lg 6 järgi teeb hankija pakkuja kvalifitseerimise või kvalifitseerimata jätmise kohta otsuse hankepassis esitatud teabe alusel. Vaidlustaja ei ole esitanud pakkumuses Alltöövõtja hankepassi.

6.13. Eesti kohtupraktikas on selgitatud:

1) juhul, kui hankepassis on puudu andmed kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kohta, on pakkuja jätnud esitamata hankija antud tähtjaks kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikud andmed RHS § 98 lg 4 tähenduses ning esineb alus pakkuja kvalifitseerimata jätmiseks üksnes hankepassi alusel RHS § 98 lg 4 ja § 104 lg 6 koosmõjus;

2) olukorras, kus pakkuja on jätnud andmed üldse esitamata, ei saa hankija nõuda pakkujalt hankepassi hilisemat täiendamist (RHS § 46 lg 4) ega asuda teostama kvalifikatsiooni sisulist kontrolli koos võimalike täiendavate selgituste/dokumentide küsimisega.

Seega, kuigi hankijal on RHS § 104 lg 7 alusel õigus nõuda kvalifitseerimise tingimustele vastavuse tõendamiseks täiendavaid dokumente, on esmaseks tõendiks hankepass. Ilma hankepassi esitamata ei ole võimalik täiendavaid tõendeid küsida. Vaidlustaja ei ole esitanud Alltöövõtja kohta hankepassi ning tal ei ole võimalik seda esitada tagantjärele, kuna sellega kaasneks pakkumuse muutmine.

6.14. Ebaõige on Vaidlustaja väide, et ringkonnakohtu lahend nr 3-19-631 on asjassepuutumatu, kuna seal oli vaidluse all olukord, kus pakkuja oli jätnud hankepassis andmed esitamata enda, mitte alltöövõtja kohta. Kuna Vaidlustaja tugineb enda kvalifikatsiooni tõendamisel teise ettevõtja vahenditele, siis kannab teise ettevõtja hankepass kvalifitseerimise otsuse tegemisel sama suurt kaalu, kui Vaidlustaja oma. Vastupidine järeldus tähendaks, et pakkujad võiksid kõikide kvalifitseerimise tingimuste puhul tugineda teise ettevõtja vahenditele, kuid jätta teise ettevõtja hankepassi esitamata ilma, et see mingit õiguslikku tagajärge omaks.

6.15. Euroopa Kohus on selgitanud, et selgituste nõudmisega ei tohi kõrvaldada sellist puudust, mis seisneb hankedokumentides nõutud dokumendi või andmete esitamata jätmises. Ettevõtjate võrdse kohtlemise põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui hankija palub hankemenetluses pakkujal esitada hankedokumentides nõutud avaldusi või dokumente, mida ei ole pakkumuste esitamiseks ette nähtud tähtaja jooksul esitatud.

Asjakohatu on seega Vaidlustaja väide, et Hankijal on kohustus kontrollida pakkuja kvalifikatsiooni sisuliselt ja selleks on hankijal pädevus täpsustada pakkumuses esitatut. Nagu kohtupraktikas on öeldud, ei saa hankija sellises olukorras, kus hankepass on üldse jäetud esitamata, teostada sisulist kontrolli ja küsida täiendavaid selgitusi.

6.16. Tõele ei vasta Vaidlustaja väide, et Hankija pidi kontrollima, kas Vaidlustaja vastab Tingimusele iseseisvalt. Sellist Hankija kohustust olukorras, kus Alltöövõtja kohta oli hankepass esitamata, ei tulene ühestki RHS-i sättest. Hankijal on see kohustus olukorras, kus alltöövõtja kohta on esitatud hankepass, mille alusel tuvastatakse, et tal esineb kõrvaldamise alus või ta ei vasta kvalifitseerimise tingimusele, mille osas tema vahenditele tuginetakse (RHS § 103 lg 6).

6.17. Asjakohatu on Vaidlustaja väide, et ebaproportsionaalne oleks selline tulemus, et teise ettevõtja hankepassis nõutud andmete esitamata jätmise tagajärg on olemuslikult koormavam kui teise ettevõtja kõrvaldamise aluse sisulisel esinemisel või kvalifitseerimise tingimusele sisulisel mittevastavusel. Isegi kui tulemus on koormavam, on see kooskõlas läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetega, mis on proportsionaalsuse kõrval samuti riigihangete korraldamise üldpõhimõtted (RHS § 3 p-d 1 ja 2).

Kõik pakkujad, kes tuginevad kvalifitseerimise tingimuste täitmisel teise ettevõtja vahenditele, peavad esitama teise ettevõtja kohta ka hankepassi (RHS § 104 lg 4). Alles pärast selle kohustuse täitmist tekib pakkujal õigus ettevõtja asendada juhul, kui ettevõtjal esineb

kõrvaldamise alus või selgub, et ta sisuliselt kvalifitseerimise tingimusele ei vasta (RHS § 103 lg 6). Ükski RHS-i säte ei võimalda aga jätta üldse teise ettevõtja kohta hankepassi esitamata ning ei näe ette ka õigust alltöövõtjat asendada või hankepassi tagantjärele esitada, kui see kohustus on jätetud pakkumuse esitamisel täitmata.

6.18. 13.02.2024. a esitas Hankija täiendavad seisukohad.

6.18.1. Tõele ei vasta Vaidlustaja väide, et Hankija jättis tähelepanuta hankepassi kinnituse, et Vaidlustaja ei tugine teiste ettevõtjate vahenditele. Hankija on Vaidlustaja hankepassis esitatud kinnitust käsitlenud vastuses vaidlustusele, selgitades, et Vaidlustaja hankepass on vastuoluline – üheti on kinnitatud, et teise ettevõtja vahenditele ei tuginetaks, teisalt on hankepassis märgitud, et Tingimuse täitmisel tuginetakse tehnilise üksusena Alltöövõtjale osas, milles Tingimus nõuab tehnika olemasolu keevisliidete röntgenkontrolli tegemiseks.

6.18.2. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et Alltöövõtja märkimine *tehnilise üksusena* on vaidluses asjakohatu. Kui vajalik tehnika keevisliidete röntgenkontrolli tegemiseks kuuluks Vaidlustajale endale või oleks tal tehnika olemas kasutusõiguse alusel, oleks Vaidlustaja märkinud tehniliseks üksuseks tema enda, nii nagu ta on teinud ülejäänud nelja eritöö puhul, mille kohta Tingimus on sätestatud. Vaidlustaja pakkumuse, kui tema tahteavalduse, tõlgendamisel ei piisa hankepassist, vaid pakkumust tuleb vaadata kogumis.

6.18.3. Vaidlustaja pakkumusest kogumis (nii Alltöövõtja deklaratsioonist kui ka teabevahetusest) selgub, et ta tugineb Alltöövõtjale. Vaidlustaja väidab, et Alltöövõtja sõnastas kinnituse laiemalt ja jättis Vaidlustajale valida, millisel viisil ta Alltöövõtja lepingu täitmisse kaasab. Deklaratsioonist tuleneb, et Vaidlustaja tugineb Alltöövõtjale (vt käesoleva otsuse p 6.6).

6.18.4. Pakkuja ei saa pärast pakkumuse esitamist otsustada, kas ta tugineb teisele ettevõtjale. Vaidlustaja väidab, et kuigi ta ei soovinud ega vajanud kvalifikatsiooni tõendamiseks tuginemist teise ettevõtja vahenditele, oleks teise ettevõtja kinnituskiri ka seda võimaldanud. Vaidlustaja seisukohast jääb mulje, et tal on pärast pakkumuse esitamist õigus otsustada, et ta ikkagi Alltöövõtjale ei tugine. Alltöövõtja deklaratsioonist tuleneb selge soov tugineda Tingimuse täitmisel alltöövõtjale. Pakkumus on siduv alates pakkumuse esitamise tähtpäevast (RHS § 110 lg 1) ja pakkuja ei saa hiljem otsustada, et ta teisele ettevõtjale siiski tugineda ei taha.

6.18.5. Kohtupraktika toetab tõlgendust, et kui tuginetava alltöövõtja kohta on hankepass esitamata, ei saa hankepassi esitada tagantjärele ega pakkuja kvalifitseerida. Vaidlustaja väidab, et hankija viidatud kohtupraktika on asjassepuutumatu, kuna selles ei käsitleta teise isiku hankepassi ega teise isiku vahenditele tuginemist. Tallinna Ringkonnakohtu lahendis nr 3-23-295 on kohus käsitletud just olukorda, kus alltöövõtja kohta on hankepass esitamata. Kohus selgitab:

a) *[Kõrvaldamise aluste puudumise] üle otsustamisel oluks keske tähtsusega just alltöövõtjate kohta esitatav hankepass, kust pidanuks nähtuma kinnitus, et alltöövõtjatel ei esine ühtegi kõrvaldamise alust (RHS § 104 lg 4 ja 41). Hankepass oleks olnud neis küsimustes esialgseks tõendiks, millest lähtudes oleks hankija saanud hinnata pakkuja ning tema näidatud alltöövõtjate suhtes kõrvaldamise aluste puudumist (RHS § 104 lg 1);*

b) *[Hankepassi] esitamata jätmine on oluline menetlusnõuete rikkumine, mis viib vaidlustatud kvalifitseerimise otsuse ja pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse tühistamiseni;*

c) *RHS § 104 lg 4 ja 41 nõuavad selgesõnaliselt eraldiseisva hankepassi esitamist [alltöövõtjate kohta, kellele tuginetakse]. Niisuguses olukorras ei ole võimalik tõlgendada seadust selliselt, et pakkuja poolt esitatud hankepass asendab pakkuja kasutatavate alltöövõtjate kohta esitatavad hankepassid. Sellisel juhul kaotaks eraldi hankepassi nõudev regulatsioon igasuguse tähenduse.*

6.18.6. Vaidlustaja hankepass ei asenda Alltöövõtja hankepassi. Vaidlustaja ei nõustu RHS-ist tuleneva tagajärjega, et tuginetava alltöövõtja hankepassi esitamata jätmisel jääb pakkuja kvalifitseerimata, ebasobiva alltöövõtja korral on aga õigus alltöövõtja asendada. Hankija peab ainult siis kontrollima, kas pakkuja täidaks kvalifitseerimise tingimused iseseisvalt, kui alltöövõtja kohta on hankepass esitatud, aga tal esineb kõrvaldamise alus või ta ei vasta kvalifitseerimise tingimusele, mille osas temale tuginetakse (RHS § 103 lg 6). Ka ringkonnakohus on ülal viidatud vaidluses selgitanud, et seadus nõuab sõnaselgelt tuginetava

alltöövõtja kohta hankepassi esitamist ning pakkuja enda hankepass seda ei asenda. Sellisel juhul kaotab mõtte RHS-i regulatsioon, mis nõuab alltöövõtja kohta eraldi hankepassi esitamist. Hankepass on esialgseks tõendiks ning tagantjärele selgituste või täiendavate dokumentide esitamine ei ole võimalik.

6.18.7. Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmine on kooskõlas riigihangete üldpõhimõtetega. Kaheks riigihangete üldpõhimõtteks on läbipaistvus ja võrdne kohtlemine (RHS § 3 p-d 1 ja 2). Vaidlustaja tõlgenduse õigsus tähendaks, et eelisseisundi saavad riigihangetes pakkujad, kes jätaavad tuginetava alltöövõtja kohta hankepassi esitamata. Alltöövõtja hankepassi esitamise kohustus kehtib kõikidele pakkujatele ühetaoliselt.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidluse põhisisuks on see, kas Vaidlustaja pakkumuses nimetatud äriühing XXX on isik, kelle vahendite alusel Vaidlustaja soovis tõendada enda vastavust Tingimusele ning kelle kohta oleks Hankija hinnangul tulnud seetõttu esitada Vaidlustaja pakkumuses hankepass vastavalt RHS § 104 lg-le 3.

Vaidlustuskomisjon peab esmalt kontrollima Vaidlustaja esimest väidet, mille kohaselt Vaidlustaja ei ole soovinud tugineda Tingimusele vastavuse tõendamisel Alltöövõtja vahenditele RHS § 103 lg 1 mõttes, kuna täidab Tingimuse täies ulatuses ise.

Juhul, kui see väide on õige, ei saa üldse tõusta küsimust äriühingu XXX hankepassi esitamise kohustusest või vajadusest.

8. Tingimuse on Hankija kehtestanud RHAD-i dokumendi *Hankepass täiendavate selgitustega* IV osa *Kvalifitseerimistingimused* jaotises C *Tehniline ja kutsealane suutlikkus*, järgmises sõnastuses:

TÖÖVAHENDID, SEADMED JA TEHNILINE VARUSTUS

Ettevõtja saab lepingu täitmisel kasutada järgmisi töövahendeid, seadmeid ja tehnilist varustust:

Viide seadusele:

RHS § 101 lg 1 p 9 „andmed töövahendite, seadmete ja tehnilise varustuse olemasolu kohta või vastav kirjalik kokkulepe hankelepingu täitmiseks vajaliku tehnika omandamiseks või kasutusse võtmiseks“

Tingimuse selgitus:

Pakkujal peab olema või ta peab omama kasutusõigust järgmise tehnika kasutamiseks allpool nimetatud eritööde teostamiseks:

- keevitustööd koos kõikide vajalike abitöödega;
- kaevetööd;
- transporditööd (ehitusmaterjalide, s.h. 12 m pikkuste isoleeritud terastorude, ja pinnase juurde ja/või äraveoks);
- isoleerimistööd ja selle kvaliteedi kontrollimine;
- keevisliidete röntgenkontroll.

Vaidlustuskomisjon märgib, et käesolev vaidlus seondub üksnes eeltoodud loetelus viimasena nimetatud eritöö - keevisliidete röntgenkontroll - teostamiseks vajaliku tehnika või selle kasutussõiguse olemasoluga Vaidlustajal.

Vastavust Tingimusele tuli pakkujatel tõendada järgmiselt:

Pakkuja esitab hankepassis vastavasisulise kinnituse. Pakkuja esitab Hankija nõudmisel:

a) tehnika nimekirja koos tootjate, mudelite ja tehniliste andmetega;

b) kui Pakkuja kavatseb vajamineva tehnika rentida, siis esitab Pakkuja vastava poolte poolt allkirjastatud eelkokkuleppe nõutavat tehnikat omava ettevõtjaga.

Hankija soovib hankemenetluse kiirema läbiviimise huvides esitada nimetatud dokumendid koos pakkumuse ja hankepassiga.

Tingimuse kirjeldus:

Nõue: Pakkuja kinnitab tehnika olemasolu või kasutusõigust tehnika kasutamiseks eritööde teostamiseks.

Vaidlustuskomisjon saab eeltoodud dokumentide esitamise nõudest aru nii, et tõendamaks vastavust Tingimusele pidid pakkujad esitama:

1) pakkumuses esitatavas hankepassis kinnituse tehnika olemasolu või tehnika kasutusõiguse olemasolu kohta; ning

2) *Hankija nõudmisel* (s.o millalgi pärast pakkumuse esitamist) tehnika nimekirja koos tootjate, mudelite ja tehniliste andmetega ning tehnika rentimise korral ka *poolte poolt allkirjastatud eelkõkkuleppe nõutavat tehnikat omava ettevõtjaga*.

Hankija soovitas, kuid ei kohustanud pakkujaid viimati nimetatud dokumente esitama koos pakkumuse ja hankepassiga.

9. Tõendamaks enda vastavust Tingimusele esitas Vaidlustaja oma Hankepassis andmed järgmiselt:

Ettevõtjalt oodatavad vastused:

1. *Tehniline töötaja / Tehniline üksus (Töötaja / Tehniline üksus)*

Vastus: Tehniline üksus

12. *Nimi (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))*

Vastus: UAB MT Group

13. *Kogemuse valdkond (Suur sisestusala (max pikkus 4000 tähemärki))*

Vastus: Welding works with all necessary auxiliary works; • excavation works; • transport work (for the addition and/or removal of construction materials, including 12 m long insulated steel pipes, and soil); • insulation work and its quality control

15. *Kas see teave on elektrooniliselt kättesaadav? (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")*

Vastus: Ei

1. *Tehniline töötaja / Tehniline üksus (Töötaja / Tehniline üksus)*

Vastus: Tehniline üksus

12. *Nimi (Sisestusväli (max pikkus 250 tähemärki))*

Vastus: [äriühing XXX]

13. *Kogemuse valdkond (Suur sisestusala (max pikkus 4000 tähemärki))*

Vastus: x-ray inspection of welded joints

15. *Kas see teave on elektrooniliselt kättesaadav? (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")*

Vastus: Ei

Seega on Vaidlustaja oma Hankepassis märkinud, et Tingimuses nimetatud esimese nelja töö tegemiseks vajaliku tehnika puhul on *tehniline üksus* tema ise (UAB MT Group), viimasena nimetatud töö - keevisliidete röntgenkontroll - teostamiseks vajaliku tehnika puhul on *tehniline üksus* äriühing XXX.

Pakkumusega ei esitanud Vaidlustaja *poolte poolt allkirjastatud eelkõkkulepet nõutavat tehnikat omava ettevõtjaga*, mis tuli Hankija nõudmisel esitada seadmete rentimise korral. Vaidlustuskomisjonile teadaolevalt ei ole Hankija hankemenetluses Vaidlustajale nõuet sellise dokumendi saamiseks ka esitanud.

10. Hoolimata sellest, et Vaidlustaja Hankepassi II osa *Ettevõtjaga seotud teave* p-ides *Teave teiste üksuste suutlikkusele toetumise kohta* ja *Teave nende allhankijate kohta, kelle näitajatele ettevõtja ei tugine*, on Vaidlustaja vastanud ühemõtteliselt „Ei“ küsimustele selle kohta, kas ta tugineb teiste üksuste suutlikkusele, et täita esitatud valikukriteeriumid ning eeskirjad, ning selle kohta, kas ta kavatseb sõlmida lepingu mistahes osa kohta allhanke kolmanda isikuga, leidis Hankija, et Vaidlustaja on esitanud oma Hankepassis vastuolulisi andmeid kolmandate isikute (täpsemalt Alltöövõtja) vahenditele tuginemise osas.

Lähtudes Vaidlustaja pakkumuses esitatud dokumendist *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier* (vt käesoleva otsuse p 6.6) ning riigihangete registri teabevahetuses Vaidlustajalt saadud andmetest ² asus Hankija seisukohale, et Vaidlustaja tugineb töövahendite, seadmete ja tehnilise varustuse osas Alltöövõtjale, kelle kohta pole pakkumuses esitatud hankepassi.

28.12.2023. a tegi Hankija otsuse kõrvaldada Vaidlustaja RHS § 104 lg-de 4 ja 8 alusel hankemenetlusest.

11. 08.01.2024. a laekus vaidlustuskomisjonile UAB MT Group vaidlustus Hankija otsusele kõrvaldada UAB MT Group hankemenetlusest. Vaidlustusele oli lisatud tõendina UAB MT Group ja äriühingu XXX vahel 21.07.2023. a sõlmitud Eelleping, millest nähtub, et

² Vt Sõnumi ID 796515 ja 802167.

Riigihankes edukaks osutumise korral sõlmitakse rendileping, millega Vaidlustaja võtab äriühingult XXX rendile keevisliidete röntgenkontrolli teostamiseks vajaliku tehnika. Puudub vaidlus, et tegemist on Tingimuses kirjeldatud tehnikaga.

09.01.2024. a kirjaga nr 12.2-10/5 edastas vaidlustuskomisjon koos teatega vaidlustuse esitamise kohta Hankijale vaidlustuse koos lisadega, sh Eellepingu.

17.01.2024. a tegi Hankija otsused:

- 1) tunnistada kehtetuks Hankija 28.12.2023 otsus UAB MT Group kõrvaldamise kohta;
- 2) jätta UAB MT Group hankemenetlusest kinnituste alusel kõrvaldamata.
- 3) jätta UAB MT Group kvalifitseerimata.

22.01.2024. a tegi vaidlustuskomisjon otsuse jätta vaidlustus RHS § 192 lg 3 p-i 5 alusel läbi vaatama, kuna Hankija oli tunnistanud vaidlustatud otsuse kehtetuks.

Eeltoodust nähtub, et otsuse tegemisel Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmiseks (17.01.2024. a) oli Hankija kätte saanud vaidlustuskomisjoni poolt talle 09.01.2024. a edastatud vaidlustuse koos lisadega, sh Eellepingu³.

12. Hankija 17.01.2024 otsusest Vaidlustaja kvalifitseerima jätmiseks nähtub, et Hankija ei ole pööranud mingit tähelepanu Eellepingule. Samuti on ta jätnud Eellepinguga seonduva täielikult käsitlemata vaidlustusmenetluses esitatud menetlusedokumentides.

Vaidlustuskomisjoni arvates oleks Hankija pidanud Vaidlustaja kvalifikatsiooni kontrollimisel ja sellekohase otsuse tegemisel arvestama ka Eellepingut või vähemalt põhjendama, miks ta seda ei arvestada Seda järgmistel põhjustel:

1) Eelleping on sõlmitud 21.07.2023. a, seega enne pakkumuste esitamise tähtpäeva (06.10.2023. a);

2) tulenevalt Tingimusest ei olnud pakkujad kohustatud esitama Tingimuses nimetatud tehnika rentimise korral *poolte poolt allkirjastatud eelkõkkulepet nõutavat tehnikat omava ettevõtjaga* pakkumuse esitamisel vaid Hankija nõudmisel. Vaidlustaja väitel soovis ta esitada Eellepingu kvalifikatsiooni kontrollimise etapis, kuid seda ei toimunud, kuna Hankija kõrvaldas Vaidlustaja 28.12.2023. a otsusega, enne kvalifikatsiooni kontrollimist;

3) vaidlustuskomisjon edastas Eellepingu Hankijale vaidlustusmenetluses esitatud tõendina 09.01.2024. a, seega enne Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise otsuse tegemist. Kuna tegemist on ilmselt asjas olulist tähtsust oma dokumendiga, mis sai Hankijale teatavaks enne Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise otsuse tegemist, ei olnud Hankijal õigust seda lihtsalt ignoreerida.

13. Vaidlustuskomisjon leiab, et Eelleping kinnitab Vaidlustaja seisukohta, et Vaidlustaja ei kavatsenud tugineda Tingimusele vastavuse tõendamisel äriühingu XXX vahenditele RHS § 103 lg 1 mõttes ning kasutada teda alltöövõtjana hankelepingu täitmisel vaid soovis rentida äriühingult XXX osa Tingimuse täitmiseks vajalikest seadmetest (keevisliidete röntgenkontrolli tegemiseks valikud seadmed). Seda Tingimus üheselt mõistetavalt võimaldab. Vaidlustuskomisjon rõhutab, et Tingimuse sisuks ei ole selles nimetatud seadmetega eritööde tegemine vaid eritööde tegemiseks vajalike seadmete või tehniliste vahendite või nende kasutusõiguse omamine, mistõttu vastavate seadmete rendile andmine/võtmine ei ole iseenesest eriti komplitseeritud tehing.

14. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga selles, et Vaidlustaja pakkumuses esitatud dokumendid võimaldavat erinevat tõlgendust selle osas, kas Vaidlustaja kavatseb kogu hankelepingu täita iseseisvalt, teiste isikute vahenditele tuginemata ja alltöövõtjaid kasutamata, nagu Vaidlustaja kinnitab oma Hankepassi osas II (vt käesoleva otsuse p 10), vastates seega ise täies ulatuses ka Tingimusele või tugineb ta Tingimuse täitmiseks osaliselt äriühingu XXX vahenditele ning kasutab teda alltöövõtjana, nagu nähtub dokumendist *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier*.

Vaidlustuskomisjon mõnab, et isegi kui äriühingu XXX nimetamine Vaidlustaja Hankepassis Tingimusele vastavuse puhul *tehnilise üksusena* võib olla põhjendatud nii nagu seda teeb Vaidlustaja oma täiendavates seisukohtades – Vaidlustaja sai loogiliselt eeldada, et lahtrisse tuleb kirjutada ettevõtja nimi, kellega ta on sõlminud seadmete rendi eellepingu, siis *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier* kinnitab täies ulatuses, et äriühing XXX kavatseb tegutseda Vaidlustaja alltöövõtjana ning isikuna, kelle vahenditele Vaidlustaja Tingimuse täitmisel tugineb. Samas on Eelleping sõlmitud 21.07.2023. a, seega pärast 18.07.2023. a dateeritud *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier*⁴, millele

³ Eelleping on esitatud Vaidlustaja poolt tõendina ka praeguse, s.o 29.01.2024. a esitatud, vaidlustuse juurde.

⁴ Dokument on elektrooniliselt allkirjastatud 20.07.2023. a.

Eellepingus on viidatud. Seega võisid Vaidlustaja ja äriühing XXX leppida Eellepingus kokku teisiti, kui toob välja äriühingu XXX koostatud *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier*. Sellisel juhul on Vaidlustaja pakkumusele lisatud *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier* küll eksitav ning selle lisamiseks puudus vajadus.

15. Vaidlustuskomisjon möönab, et vastuseks Hankija küsimustele, mis esitati Vaidlustajale seoses pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimisega 21.11.2023. a ja 12.12.2023. a, kusjuures nõuti andmeid ka allhankijate kohta, edastas Vaidlustaja ka andmed (keskmise töötasu tõendid), mis puudutavad äriühingut XXX. Seejuures esitas Vaidlustaja 15.12.2023. a vastuses taas dokumendi *Declaration of Consent to Participate as Sub-Supplier* ning nimetas äriühingut XXX alltöövõtjaks (*subcontractor*).

Seega on põhimõtteliselt õige Hankija väide, et asjaolu, et Vaidlustaja kavatseb kasutada äriühingut XXX alltöövõtjana, leidis kinnitust ka teabevahetuses. Samas tõendavad need asjaolud aga üksnes kaudselt seda, et Vaidlustaja kavatses tugineda äriühingu XXX vahenditele Tingimuse täitmisel RHS § 103 lg 1 mõttes.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et olukorras, kus Vaidlustaja Hankepassis ühemõtteliselt kinnitas, et ei tugine teiste isikute vahenditele ega kasuta alltöövõtjaid, kuid pakkumusele lisatud dokumentide alusel sai teha vastupidiseid järeldusi, oleks Hankija pidanud Vaidlustaja kvalifikatsiooni sisulisel kontrollimisel nõudma Vaidlustajalt selgitust täpselt nende vastuolude kohta pakkumuses esitatud dokumentides, mitte aga piirduma selgitustega, mis Vaidlustaja andis teises kontekstis (pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimiseks).

16. Kokkuvõttes leiab vaidlustuskomisjon, et kuigi Vaidlustaja esitas oma pakkumuses ja hankemenetluses vastuolulisi andmeid, jättis Hankija välja selgitamata Vaidlustaja tegelikku tahte, eelkõige ei saanud Hankija aga jätta Vaidlustaja kvalifitseerimise otsuse tegemisel tähelepanuta talle selleks ajaks teada olevat Eellepingut, millest pidi Hankijale olema mõistetav Vaidlustaja tahe täita Tingimust ise ja mis tõendab, et Vaidlustaja vastab Tingimusele iseseisvalt ega tugine Tingimuse täitmisel RHS § 103 lg 1 mõttes äriühingu XXX vahenditele. Kui Vaidlustaja pakkumuses äriühingu XXX vahenditele ei tugine, ei ole alust Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmiseks äriühingu XXX hankepassi esitamata jätmise tõttu.

Hankija jättis Vaidlustaja kvalifitseerimata RHS § 98 lg 4 ja §-i 104 lg 6 koosmõjus. Mõlema viidatud sätte puhul lähtub Hankija sellest, et Vaidlustaja pole esitanud äriühingu XXX hankepassi. Kuna Hankija pole aga veenvalt tõendanud, et Vaidlustaja üldse pidi äriühingu XXX hankepassi esitama, ei ole õiguspärane ka Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmine nende sätete alusel.

Eeltoodud põhjustel tunnistab vaidlustuskomisjon kehtetuks Hankija otsuse, millega jäeti UAB MT Group kvalifitseerimata.

Vaidlustusmenetluse kulud

17. Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

17.1. RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 640 eurot.

17.2. Vaidlustaja esitas tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks kogusummas 2583 eurot (käibemaksuta), kokku 12,6h õigusabi osutamise eest (tunnihinnaga 205 eurot).

Vaidlustuskomisjon leiab, et asja keerukust ja materjalide mahukust silmas pidades on Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud mõnevõrra ülepaisutatud. Vaidlustuskomisjon arvestab eelkõige seda, et Vaidlustaja lepinguline esindaja on esitanud samas Riigihankes vaidlustuse ka 08.01.2024. a, kusjuures vaidlustuste asjaolud on osalt sarnased ning ka vaidlustuste sisu mõnevõrra kattub. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud põhjendatud 9h ulatuses (1845 eurot käibemaksuta), mis tuleb Hankijalt välja mõista.

17.3. Hankija kulud vaidlustusmenetluses jäävad tema enda kanda.

Taivo Kivistik
(allkirjastatud digitaalselt)